

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek slovenskega obrtništva

„OBRTNI VESTNIK“
izhaja mesečno dvakrat, in sicer:
vsakega 1. in 15. v mesecu ter
stane polletno Din 40.—
polletno Din 20.—
posamezna štev. Din 2.—

Oficijelno glasilo »Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani« in »Splošne zveze
obrnih zadrug v Mariboru« ter slovenskih obrtnih društev v Sloveniji

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Beethovnova ulica 10.

Netranspirirani dopisi
se ne sprejemajo. Rokopisi se ne
vračajo. Ponatiski dovoljeni le z
navedbo vira

Štev. pri pošt. hranilnici
podružnici v Ljubljani 10.860

XII. letnik.

V Ljubljani, dne 15. oktobra 1929.

Št. 70.

Obrtnik pozdravlja Jugoslavijo.

Tretji oktober ostane v zgodovini naše države gotovo eden najmarkantnejših mejnikov. Ta dan je Nj. Vel. kralj na predlog predsednika ministrskega sveta podpisal in proglasil zakon o imenu in razdelitvi kraljevine na upravna področja, banovine.

Mesto označbe S. H. S. je dobila naša kraljevina svoje pravo ime Jugoslavija, kakor so jo poznali in imenovali že skoro povsod v inozemstvu. To ime smo poznali kot edino res primerno in ga uporabljali za svojo državo tudi mi sami, ki smo se čutili res ponosne državljane ene države in zveste podanike enega kralja. Ena država, en

kralj in eno državno ime! Tako je prav in tako mora biti! Vse drugo je izumetničeno, vse drugo je le zunanji znak neenotnosti in neuedinjenosti. Mi pa smo in hočemo biti in ostati ujedinjeni!

Slovenski obrtnik, ki se je vedno čutil jugoslovenskega obrtnika, je v najbolj kritičnih časih ustvarjanja naše države tvoril ne samo enega glavnih in najtrdnjših stebrov našega gospodarstva, temveč je bil tudi vedno najzanesljivejša in najtrdnjša opora sedanjega družabnega reda in države. Ta obrtnik zato iskreno in z veseljem pozdravlja krst svoje države in kliče: **Živela Jugoslavija, Živel kralj!**

Zveza obrtnih zadrug novoimenovanemu banu.

Imenom Zveze obrtnih zadrug v Ljubljani je poslal zvezni načelnik in zbornični član g. Ivan Rebek novoimenovanemu banu dravske banovine inž. Sernecu pozdrave slovenskega obrtništva dosedanje ljubljanske oblasti, proseč ga, da bi tudi v svoji novi veleugledni funkciji ostal naklonjen težnjam našega obrtnika.

Razdelitev države v banovine.

Z istim zakonom, kakor je dobila država ime Jugoslavija, je bila obenem tudi nanovo preurejena v devet upravnih pokrajin, ki so dobile naziv banovine. S tem velevažnim ukrepom Nj. Vel. kralja je bila izvedena na eni strani dalekosežna dekoncentracija uprave, na drugi strani pa je bila odpravljena prevelika raztrganost države v številne velikožupanske oblasti, ki so tvorile dostikrat povsem nenaravna in premajhna upravna področja druge stopnje.

Banovin je devet in to:

Dravska banovina s sedežem v Ljubljani, ki obsega bivšo ljubljansko in mariborsko oblast brez črnomeljskega sreza in Medjimurja, a ji je priključen dosednji hrvatski srez čabarski ob Kolpi, dalje **savska banovina**, s sedežem v Zagrebu, **vrbaška** s sedežem v Banjiluki, **primorska** s sedežem v Splitu, **drinska** s sedežem v Sarajevu, **zetska** s sedežem v Cetinju, **moravska** s sedežem v Nišu, **dunavska** s sedežem v Novem Sadu in **vardarska** s sedežem v Skoplju. Uprava mesta Beograda, Zemuna in Pančeva tvori poseben okoliš, ki stoji pod neposredno upravo notranjega ministrstva ter se naziva »Uprava grada Beograda«.

Na čelu vsake banovine stoji ban, ki ga postavlja kralj na predlog notranjega ministra v soglasju z ministrskim predsednikom. V pristojnost bana spadajo vsi posli splošne uprave, ki po obstoječih zakonskih predpisih ne spadajo v pristojnost sreskih upravnih oblasti in niso pridržane ministrstvom. Napram kompetenci velikih županov se pristojnost bana jako razširja, ker bo vršil mnoge posle, ki so bili doslej pridržani ministrstvu. Za obrtništvo je važno, da spadajo v banov delokrog vsi posli, ki se nanašajo na trgovske, industrijske in obrtne zbornice v banovini, izdajanja odlokov po obrtnem zakonu, ter vsi posli, ki se nanašajo na ustanovitev, ureditev in delo nižjih obrtnih šol.

V kolikor ban v svojem lastnem delokrogu ne bi mogel odstraniti pojavljajočih se ovir, ki onemogočajo zaželen razvoj banovine, je dolžan, da se obrne na pristojnega ministra in ministra notranjih del za odpomoč.

Banu je dodeljen kot pomožni organ pomočnik bana, ki nadomešča bana v primeru, da je ta zadržan, v vseh poslih.

Okrožni inšpektorati, katere more ustanoviti minister notranjih del za določeno število srezov, imajo na čelu okrožnega inšpektorja, ki je podrejen banu in je za svoj okoliš pomožni organ bana.

Najdalje v roku dveh mesecev (do 3. decembra) prične poslovanje banovin, istočasno pa prenehajo dosedanje županijske oblasti.

S stališča naših gospodarskih interesov obrtništvo pozdravlja to jako umestno upravno razdelitev države, ker vidi v njej zdravo bazo za krepek razvoj gospodarstva v poedinah banovinah.

Poziv obrtnim zadrugam!

Konzorcij »Obrtnega Vestnika« namerava s pričetkom novega leta izdajati list na šestih straneh in pozneje, ako bo gmojni položaj dopuščal, ga bo izdajal tedensko. Zgoraj omenjeni konzorcij stremi predvsem za tem, da se naše edino slovensko strokovno glasilo obrtništva dvigne na ono višino, ki mu pripada z ozirom na stan, katerega zastopa. Da se bo ta namen in cilj konzorcija uresničil, je potrebno, da zbere okrog sebe moč, ki bi sodelovala za uresničenje tega, za obrtništvo tako pomembnega načrta. Stanovski list je za obrtniško gibanje neprecenljive vrednosti. Žal, da se večina slovenskega obrtništva tega še ne zaveda.

Vsled tega konzorcij vljudno naproša obrtne zadrug, da določijo iz srede svojih odbornikov — eventualno tudi iz članstva — dva poverjenika, ki bi med članstvom nabirala nove naročnike za »Obrtni Vestnik«. Obenem pa naj bi zadruga že sedaj vplivala na zadrugne člane, da se na prihodnjem občnem zboru izrečejo za obligatorno naročbo »Obrtnega Vestnika«. V tem primeru bo »Obrtni Vestnik« brezplačno priobčeval v kratkih noticah v stolpcu »Iz organizacij« objave zadrug.

Razširjenje lista bo imelo za naše obrtništvo brezdvomno velik pomen tako v gospodarskem kakor tudi kulturnem oziru. Uprava in uredništvo, ki se nahaja sedaj v spretnih rokah obrtniških strokovnjakov, bo skrbelo, da bo list ustrezal vsem obrtniškim težnjam in zahtevam.

S poučnimi strokovnimi članki, ki jih priobčuje »Obrtni Vestnik«, je dokazal, da prav pojmuje vzgojni namen obrtniškega glasila. Da se bodo mogli taki članki še nadalje objavljati, je

predvsem odvisno od števila naročnikov, ki naj z naročnino pomorejo, da se bo mogel list še bolj razviti, povečati in po možnosti izpremeniti v tednik. Uredništvo pa ob tej priliki prosi zadrug, da mu sporočajo o položaju obrtništva v njihovem okolišu in pa o sejah in raznih akcijah ter sploh o delovanju zadrug. Za slednje obstoji v »Obrtnem Vestniku« poseben stolpec »Iz organizacij«. To bo poživilo tudi zanimanje članstva za delovanje zadrug.

Konzorcij ponovno prosi cenj. zadrugo, da čim prej sporočil imena poverjenikov, da jim more konzorcij pravočasno sporočiti potrebna navodila in razposlati tiskovine.

Z zadrugnim pozdravom!

Predsednik konzorcija:

Josip Rebek.

Za uredništvo:

Milko Krapež.

Za upravo:

I. Mihelčič.

Plenarna seja Zbornice T. O. I.

Danes se je vršila v veliki dvorani Zbornice T. O. I. v Ljubljani plenarna seja, kateri je predsedoval zbornični predsednik g. Ivan Jelačin in kateri sta prisostvovala zastopnika obeh velikih županov gg. dvorni svetnik dr. Marn in sekijski svetnik dr. Ratej.

Poročilo predsednika gospoda Ivana Jelačina poudarja zadovoljstvo gospodarskih krogov z novo upravno razdelitvijo ter ugotavlja, da se je gospodarsko življenje v zborničnem okolišu letos v splošnem ugodno razvijalo. Industrija in obrt kažeta v pretekli sezoni dobro zaposlenost, pretežno seveda le za domače tržišče. Zbornica je proučila in pripravila gradivo in stremi, da uveljavi svoje predloge glede več važnih gospodarskih zakonov (obrti, vinski, zadrugni, šumarski, rudarski). Posebno pozornost je treba posvečati tujskemu prometu in gledati, da se izboljšajo ceste, železniške zveze ter izvrše razne vodne gradbe. Vedno bolj pereče nastaja vprašanje vzgoje domačega specializiranega strokovnega naraščaja. Slovensko gospodarstvo mora dobiti zastopstvo v upravi Poštne hranilnice in denar, ki ga zbira ljubljanska podružnica, ki izkazuje 100 do 150 milijonov Din vlog, naj se nalaga v tukajšnjih denarnih zavodih, da v obliki cenih kreditov oživlja domače gospodarstvo.

Na dnevnem redu je bilo nadalje vprašanje **ustanavljanja podružnic in navideznih poslovođij** (poročevalec g. Stergar s Kamnika) ter **legitimiranja trgovskih potnikov** (g. Leop. Bruderman).

O **zborničnem obrtnem pospeševanju** je poročal zbornični podpredsednik g. Ivan Ogrin, ki je poudarjal uspešno dosedanje praktično delo zbornice. Po debati, v katero so posegli g. dvorni svetnik dr. Marn, ki je predlagal ustanovitev centraie za pospeševanje obrta v zborničnem okolišu, dalje gg. Rebek in Volk, je bil sprejet predlog g. Ogrina, da se obrtno pospeševalno delo zbornice koncentrira v obrtnem odseku, kateremu naj se pritegneta še dva industrija in en trgovec.

O problemu **revizije socialnopolitične zakonodaje** je poročal zbornični tajnik g. dr. Ivan Pless. (Izveček tega referata priobčimo prihodnjič). Izvoljen je bil redakcijski odbor s predlogi, ki se imajo staviti ministrstvu, v katerega so bili izvoljeni gg. Lenarčič, dr. Rekar, dr. Remec, Rebek, Ogrin, Hohnjec, Sušnik, Florjančič in Stergar.

O **načrtu rudarskega zakona** je poročal zbornični tajnik g. dr. Pretnar. Isti je poročal tudi o **poslovanju zborničnega razsodišča**. Sledila so še

važna poročila tajnika g. Ivana Mohoriča o osebnem železniškem prometu, o hmeljski krizi in o stanju naših cest in potrebi avtomobilskega prometa. Konzulent g. Žagar je poročal o oprostitvi vlaganja davčnih prijav.

Med samostojnimi predlogi, ki so bili stavljeni ob koncu seje, bi bilo še posebej omeniti važen predlog zborničnega člana g. Ivana Rebeka glede priseljevanja inozemskih obrtnikov. Sprejet je bil sklep, da se v bodoče postopa strožje, da se vodi statistika. Omeniti bi bilo končno še predlog zborničnega člana g. Miloša Hohnjeca, da se poostre predpisi glede vzgoje in številčnega razmerja vajencev. Vsebinsko nekaterih za obrtnike važnejših poročil bomo priobčili prihodnjič.

Dr. Fran Windischer:

Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge.

Trgovsko društvo »Merkur« za Slovenijo v Ljubljani bo v letošnji jesenski in zimski dobi nadaljevalo pred leti začete družabne večere, pa bo te večere zvezalo z rednimi predavanji iz najrazličnejših strok, tako, da bodo udeležniki imeli priliko čuti od odličnih naših strokovnjakov res zanimive in koristne stvari. Za vodilo smo si vzeli pri teh predavanjih poljudnost in mnogostranost. Skrbjeno je za zanimivost, hkratu pa za koristnost in stvarnost. Lepa vrsta naših odličnih mož, ki so vidni delavci na najrazličnejših poljih, se je z vzgledno ljubeznivostjo odzvala našemu vabilu in obljubila svoje dragoceno sodelovanje. Postavili smo si lep in koristen cilj ter smo prepričani, da ga dosežemo, ko nam je zagotovljeno tako ponosno število zanimivih predavalnih predmetov. Nočemo biti neskromni, pa mislimo, da si smemo ipak vzeti pravico, da imenujemo zbrano vrsto predavanj »Ljudsko univerzo za trgovske in obrtniške kroge«. Družabni večeri prično v prvi polovici oktobra pod imenom družabni večeri društva »Merkur«. Gostje so nam iskreno dobrodošli. Trgovsko društvo »Merkur« si je od početka svojega skoro tridesetletnega delovanja stavilo za prvi cilj svojega delovanja širitev in povzdigo splošne in strokovne izobrazbe, pa je kot kulturno društvo zvesto sledilo svojemu izobraževalnemu cilju s predavanji, publikacijami, strokovnimi knjigami, časopisi ter poučnimi tečaji. V pravilih začrtano delo je našemu društvu v novih prilikah olajšano. Posebne organizacije so prevzele besedo in zagovor stanovskih potreb in zahtev v vsakdanjem trenju življenja. Društvu »Merkur« sedaj preostajajo v prvem redu kulturne naloge, pa smo se potrudili za predstoječo jesensko in zimsko dobo nuditi našim ljudem tako pester in vabljiv niz predavanj, da bi bila grešna zamuda na strani tistih naših ljudi, kateri bi od te obilne prilike jemati zamudili.

Obljubljena in zagotovljena so nam sledeča predavanja teh-le gospodov predavateljev:

Agnola Anton: Stoklo in keramika v naši državi; direktor dr. Böhm Ludovik: Naše morje in naša trgovina; dr. Dobrila Mario: Važnost borze v gospodarstvu in njena uredba; direktor Gogača Josip: Naša denarna organizacija; ravnatelj drame Golia Pavel: O gledališču; direktor inž. Gulič Gvido: Izraba prirodnih energij in napredek človeštva; predsednik Jelačin Ivan: Zakaj gradimo »Trgovski dom«?; Kavčič Josip J.: Psihotehnika v gospodarstvu; Kocce Jure: Gospodarska informacijska služba v naši dobi; ravnatelj Lovšin Evgen: Kovine in kovinarska obrtnost v naši domovini; dr. Marš Rudolf: Tujski promet in naše delo za pospeševanje tujškega prometa; Mohorič Ivan: Kaj in zakaj je carina?; dr. Obersnel Maks: Železo in naša železarska obrtnost; prof. inž. Osana Marij: O radiu in napravah za radio; dr. Pless Ivan: Spomini na Sibirijo; dr. Pretnar Josip: O našem domačem obrtu v Sloveniji; prof. dr. Samec Maks: Od smreke do svile; prof. Sič Franjo: Zakaj knjižimo in po kakšnih načinih?; dr. Svetel Blaž: Napoleon in Slovenija; višji šumarski svetnik inž. Šivic Anton: Naši gozdovi in naše gozdno gospodarstvo; inž. Šuklje Milan: Tvorbiški in trgovinski žigi ter njih zaščita v državi; direktor inž. Turk Jakob: O rastlinski prehrani; akad. slikar Vavpotič Ivan: Slovensko slikarstvo od leta 1848. dalje; prorektor prof. dr. Vidmar Milan: Od potoka do žarnice; Žagar Fran: Viri državnih dohodkov.

Pospeševanje domačega obrta.

(Nadaljevanje poročila ravnatelja Urada za pospeševanje obrta g. inž. Guliča.)

Žeblijarstvo spada ravno tako kot suha roba med najstarejše obrti naše oblasti. Izborna ruda (bobovec), ugoden geografski položaj, obilne in primerne vodne sile kakor tudi pomanjkanje rodovite zemlje so ustvarile davno pred Valvazorjem v številnih krajih naše oblasti žeblijarstvo. Naj omenim Kočevsko, Mekinje pri Kamniku, Tržič, Železnike, Bohinj, kjer je žeblijarstvo nekdanje cvetelo. Ostala je še Kropa in Kamna Gorica in še te le radi tega, ker ste z industrializacijo porenile svoje proizvode. Imamo sicer tu še nekaj žeblijarjev, ki izdelujejo ročno kovane žblje na stari način. Ti pa niso več domači obrtniki v pravem pomenu besede temveč le delavci delodajalcev, ki prejemaajo od slednjega surovine, in oddajo gotovo roboto. Upati je, da se bo Prva žeblijska in železobrotna zadruga v Kropi, kateri je nakazal svoječasno Urad za pospeševanje obrti na Dunaju izdatno brezobrestno posojilo, razvijala še v bitrejšem tempu nego doslej in da se vrne v te doline nekdanje bogastvo. To pa je predvsem odvisno od strokovnega in komercialnega vodstva tega važnega podjetja.

Vidno vlogo je igrala v naših krajih keramična obrt, ki pa je danes padla na zelo primitivno stopnjo. Lončarski obrt je bil v 16. stoletju, ko je imel svojo posebno ceho, zelo razvit, njegovi proizvodi so bili prvovrstni, zato tudi čislani. Vsled poslabšanja razmer je pa ta obrt propadla in se je polagoma spremenila v lončarsko domačo obrt. Preostale so še važnejše postojanke v kamniškem okraju, okoli Mlake pri Komendi, v kočevskem okraju okoli Dolenje vasi. Lončarska domača obrt v Ljubnem pri Brezjah kakor tudi v občinah Dobliče in Dolenji Podgori v črnomaljskem okraju, je pa popolnoma propadla. V ribniškem okraju pa vedno nazaduje.

Keramična domača obrt je zelo potrebna podpore, ker so dani vsi pogoji, da se ta obrt zopet povzdigne na prejšnjo višino. Iz teh razlogov je naš urad že pred vojno opetovano propagiral postavitev moderne keramične peči v Mlaki pri Komendi, ki naj bi imela priključeno posebno delavnico s stroji za pripravo delovne mase in glazure. Peč kakor tudi delavnica naj bi se po zgotovitvi podarila tamošnji lončarski zadrugi. Omenjam, da se nahajajo v tamošnjem okraju ne-le izberne glinice za izgotovitev mehke robe, ampak celo brezhiben kremenčev pesek. Urad je v svrhu zgraditve peči izgotovil že pred 14 leti svoj prvi načrt in se mu je komaj sedaj posrečilo, da je zainteresirani oblastni odbor, ki je prevzel financiranje projekta: Urad za pospeševanje obrti je v svrhu povzdige keramične obrti takoj po prevratu nastavljal posebnega strokovnega učitelja s češko prakso, ki je prešel z letošnjim budgetskim letom v stalež osebja Tehnične srednje šole. Urad je nadalje v isto svrhu postavil z velikimi žrtvami dve poskusni peči kakor tudi poglavitne keramične stroje v prostorih Tehnične srednje šole ter jih dal na razpolago v učne svrhe medtem ustanovljeni posebni keramični šoli na tem zavodu.

V kolikor je urad informiran se bavi oblastni odbor resno z namero, da postavi moderno keramično peč tudi Lončarski zadrugi v Dolenji vasi in to radi tega, ker so tudi tam dani pogoji za proevit te obrti. Na predlog našega urada so obiskali z uspehom trije učenci iz Mlake in okoliša specialni keramični tečaj v Ljubljani, kjer so dobili potrebno teoretično in praktično naobrazbo za zgotovitev mehke keramične robe. Priporočljivo bi bilo, da bi se nudilo iste ugodnosti v letošnjem letu še ribniškim lončarskim kandidatom. S postavitvijo moderne keramične peči in strokovno naobrazbo posameznih lončarjev pionirjev bo storjen velik korak na tem polju. Treba bo še izdatne denarne podpore, da se doseže zaželjen uspeh. Opičiti je treba oblike naših keramičnih proizvodov, upotrebiti čiste nacionalne in regionalne motive, vpoštevajoč predvsem pri nas procvitajoč tujski promet. Keramična šola, štipendije, podpore, številni krajevni strokovni tečaji, eventualno podelilni krajevni strokovni preizkuševališče upotrebljenih materialij in preskrba brezplačnega razstavnega prostora na ljubljanskem velesejmu bodo gotovo pripomogle, da se keramična stroka hitreje razvije.

(Dalje prihodnjič.)

Kaj je novega?

Vrednost dinarja v prešli tednih kaže krepko tendenco, kar je posledica okrepitve švicarskega franka, s katerim je naš dinar v ozki zvezi. V septembru je vrednost dolarja padla od 56:85 Din na 56:59 Din. Tekom zadnjega tedna je deviza New-York (dolar) nazadovala od Din 56:66 na 56:59 (za en dolar), Dunaj (avstrijski šiling) od Din 7:98 na 7:97 (en šiling), Trst (lira) od Din 2:97 na 2:96.

Za bana dravske oblasti je imenovan minister na razpoloženju g. inž. Dušan Sernec, za banovega namestnika pa bivši veliki župan mariborske oblasti in sedanji generalni inšpektor min. notr. del g. dr. Otmar Pirkmajer.

Spomenik Napoleonovi Iliriji je bil prošlo nedeljo odkrit v Ljubljani ob navzočnosti ogromne množice študentov, predstavnikov oblasti, vojnega ministra Hadžića, zastopnika Nj. Vel. kralja generala Tripkovića ter francoskega poslanika Darda.

Letošnja svetovna letina pšenice bo po poročilih Mednarodnega poljedelskega urada v Rimu za 100 milijonov stotov manjša kakor lani in samo v Ameriki za celo četrtino, kar bo gotovo v korist cen naših pšenice.

Obrtni zakon je v načrtu že izdelan in bo bržkone že v početku prihodnjega meseca predložen zbornicam v izjavo. Določal bo obveznost stanovskih organizacij (zadrug).

Državni papirji vojna škoda in investicijsko posojilo so se v zadnjem času jako okrepili, in sicer vojna škoda v teku nekaj dni od 405 na 416 Din (1000 Din nominale), investicijsko posojilo pa od 83:75 na 84:75 (100 Din nominale).

Letošnja sladkorna kampanja bo jako ugodna ter bo znesla okrog 14.000 vagonov sladkorja, od katere količine odpade 9000 vagonov na domačo porabo, ostalo pa se bo moralo izvoziti.

Proga Kragujevac—Kraljevo v Srbiji, dolga 56 km, se v kratkem otvori, s čimer bo dovršen zopet znaten del projektirane jadranske proge Beograd—Kotor, ki bo znašala 810 km in ki v nekaterih delih radi vmesnih starih železniških prog že obstaja.

Več velikih hotelov ob naši Adriji namerava zgraditi neka ameriška finančna družba, katere odposlanci so se pred kratkim mudili v Beogradu, da izposlujejo potrebno koncesijo.

Letalska zveza Beograd—Dunaj je bila otvorena pred kratkim ter bo šla preko Zagreba in Gradca.

Trgovinska pogodba s Španijo je bila pravkar podpisana, s čimer se bo v veliki meri olajšal in povečal izvoz osobito našega lesa, ki je moral iti doslej preko Italije in pod označbo italijanskega blaga, ker se je moralo od blaga jugoslovanskega izvora plačevati še posebna dodatna taksa.

Nemški »Zeppelin« poleti na svoji poti preko Balkana tudi nad našo državo in bo 17. t. m. preletel Beograd.

Naš izvoz vina v Češkoslovaško se je od 2000 hl v letu 1926, dvignil na 32.000 hl odnosno na 35 tisoč hl v letih 1927, odnosno 1928, letos pa je znašal doslej 20.000 hl.

Pravilnik za uporabo zakona o zaščiti domače lesne industrije je objavljen v Uradnem listu z dne 12. t. m.

27 okrožnih inšpektoratov se namerava ustanoviti v poedinah banovinah, in pravkar se vrše o tem posvetovanja v notranjem ministrstvu glede kompetence.

Revizija ustave se namerava izvesti v Avstriji ter je vlada že predložila parlamentu načrt revizirane ustave in volilnega reda.

Za predsednika Narodne galerije v Ljubljani je bil izvoljen znani gospodarski delavec in prijatelj obrtništva, zbornični generalni tajnik g. dr. Fran Windischer.

Dohodki od trošarin in taks so v avgustu porasli napram lanskemu letu in so znašali na trošarinah 80.2 milijonov Din (za 8.5 milijonov več), na taksah pa 110 milijonov Din (za 35.2 milijonov več).

Reorganizacija gospodarskih zbornic se namerava po izjavi načelnika v ministrstvu trgovine in industrije dr. Krpana izvršiti v kratkem tako, da se bodo krila, kjer bo to mogoče, s področji posameznih banovin.

Švica uvede čisto zlato valuto, in je tozadevna revizija zakona o švicarski narodni banki že odobrena s strani švicarskega zveznega sveta.

MacDonald, angleški ministrski predsednik, se je mudil dlje časa v Ameriki, kjer se je med njim in ameriškim predsednikom Hooverjem dosegel sporazum glede pomorske razorožitve, ki bo v veliki meri pripomogel k utrditvi svetovnega miru.

Obrtniška „Samopomoč“ v Mariboru.

Pri obrtniški «Samopomoči» Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru moremo zaznamovati v zadnjem času jako lep napredek. Včlanilo se je lepo število naših zavednih obrtnikov, ki so uvideli potrebo pomoči, katere je vsak nujno potreben ob smrti svojcev. Veliko število včlanjenih se resnično zaveda svojih dolžnosti in kakor hitro jih pokliče uprava «Samopomoči», da naj prispevajo, se takoj odzovejo. Precejšnje število pa je, žal, še vedno tudi takih, ki ne reagirajo niti na vabila, niti na grožnje. Seveda bi radi nekateri plačali zaostanke, ko je član že umrl. Nadalje se je tudi že zgodilo, da kdo prvič nič ne plača in tako ostane za štiri smrtne slučaje dolžan, ko pa vidi, da se bliža obolelemu svojcu smrt, pa hitro plača zaostanke, da bi dobil posmrtnino. Tem potom opozarja uprava obrtniške «Samopomoči», da se taki spekulativni poizkusi ne delajo in da bo uprava energično nastopila proti njim. Posmrtnina se izplačuje samo na tista imena, ki so navedena na «pristopni izjavi». Če se pa spremeni ime, naj se to upravi javi s potrditeljem dotičnega urada, ki je bil upravičen izpremeniti ime.

Člani, ki imajo pravico do podpore, se pritožujejo, da se jim ne nakaže kakor bi to moralo biti. Seveda pri tem pa ne vedo, da se nekatero članstvo ne drži svojih obveznosti in uprava trpi vsled tega na svojem ugledu. Zato je treba, da nas tudi člani sami podpirajo in vplivajo, da se bode prijavilo čim več novih članov, stari pa da bodo vestno izpolnjevali svojo dolžnost.

J. Mihelčič ml.

Poučna ekskurzija elektrotehnikov.

V letih pred svetovno vojno so si skušali izučeni obrtni pomočniki pridobiti širšega znanja v svoji stroki s tem, da so šli v svet. Po daljšem času, čisto šele po mnogih letih potovanja, so se zopet vrnili domov, kjer so si nato na podlagi dobljenih izkušenj in vzgledov ustanovili svoje delavnice in podjetja. Še danes je veliko naših obrtnikov starejše generacije, ki so šli tako po svetu in so ravno radi tega na glasu kot najboljši mojstri. Če jih vprašate, ali bi se hoteli še izpopolniti v svoji obrti, vam bodo radevolje odgovorili, da. To pa jim seveda sedaj ni mogoče, tako kakor prej, ko je bilo potovanje preko državnih mej lažje in je bil teritorij države mnogo večji, pa tudi znanje tujega predvsem nemškega jezika mnogo širše. Če izkušeni obrtniki ravno vsled poznanja sveta uvidijo, da je dopolnilna vzgoja nujno potrebna celo za njih same, kolikor bolj bo zato potrebna za mlajše. Ker pa potovanje po svetu ni več tako lahko in v inozemstvu tujih delavcev nimajo radi, je treba najti drugi izhod ki bo omogočil posebno mlajši obrtniški generaciji, da si pridobi potrebna znanja. Tu pridejo predvsem v poštev poučni izleti ali ekskurzije v kraje in v podjetja, ki nudijo za obrtnika strokovno zanimive in poučne ogleda. Take ekskurzije pokažejo obrtniku razne tehnične izpopolnitve v njegovi stroki ter mu pokažejo, kako more delati in kako urediti obratovanje, da bo delal boljše in cenejše, pri tem pa obenem tudi dobro zaslužil.

Organizacija praktičnih elektriških in strojnih tehnikov v Ljubljani «OPEST», sestojeca iz bivših absolventov strojne in elektrotehnične delovodske šole, si je stavila za nalogo, da kot prva po vojni upelje taka poučna potovanja za svoje članstvo. Zavedala se je, da bo s tem mnogo pripomogla njihovi izobrazbi, kar bo seveda v korist tudi domači obrti in industriji, kjer je njeno članstvo nameščeno.

Prvo tako poučno potovanje se je vršilo pod vodstvom g. inženjerja Viktorja Turnška v dneh 1. do 4. septembra t. l. v Gradec, Donawitz in Eisenerz. Udeležencev je bilo 17. Glavni namen potovanja je bil, da se udeleženci seznani s procesom od pridobivanja rude do popolnoma izdelanega profilnega železa.

Da je tako potovanje združeno z znatnimi stroški, je samo ob sebi umevno. Zato se je naša organizacija obrnila na razne korporacije s prošnjo za podporo. Dobila jo je samo pri Uradu za pospeševanje obrti v Ljubljani, kar je tudi omogočilo, da je ekskurzija priredila.

Avstrijske oblasti in podjetja so šle udeležencem ljubezno na roko. Ravnateljstvo avstrijskih zveznih železnic je dovolilo izletnikom na vseh svojih progah ugodnost polovične vožnje.

Prvi dan ekskurzije je bil namenjen obisku jesenskega velesejma v Gradcu. Graški jesenski sejem se bistveno razlikuje od različnih prireditvev v drugih krajih. Ta vsakoletna prireditev je v bistvu razstava iz kake specialne panoge, okrog katere se grupirajo izložbe trdk, ki razstavljajo ter predstavljajo vzorčni sejem v smislu Ljubljanskega sejma.

Glavni del letošnje prireditve je bila higijenska razstava, ki se je delila v štiri dele. V prvem delu, ki je obsegal higijeno človeka, so bili razstavljeni interesantni preparati in slike znamenitega Draždanskega higijenskega muzeja. V drugem delu so bile razstavljene slike, panorame in statistika zdravilišč, letovišč in kopališč. Namen tega dela je bil pospeševanje tujskega prometa. Tretji del je bil posvečen sportu, četrti oddelek pa hijeni domačih živali. Glavni del vzorčnega sejma so pa tvorili poljedelski stroji in stroji za obdelovanje lesa. Interesantna je bila tudi razstava napredka vodovodnih naprav in njih motenj v obratu.

Drugi dan ekskurzije se je vršil ogled plavžev avstrijske Alpine-Montanske družbe v Donawitzu. Ta kraj je našemu ljudstvu v splošnem znan, ker se je pred vojno v teh tovarnah zaposloval znaten del naših ljudi in se od teh nahaja tukaj še sedaj veliko družin.

Alpinska montanska družba zaposluje v svojih tovarnah 4200 delavcev in 335 uradnikov. Povprečni mesečni zaslužek delavstva znaša 2000 Din, zaslužek predelavcev pa do 4400 Din. Družba razpolaga s 325 stanovanji za uradnike in 1285 stanovanji za delavske družine ter 952 posteljami za neoženjene. Za električno razsvetlavo se zaračuna mesečno 8 Din od vsake svetiljke. Neoženjeni plačujejo za posteljo in razsvetlavo mesečno 16 Din. Vsaka rodbina ima letni deputat 4200 kg premoga po 56 Din za tona in vrt v brezplačno porabo. Bolniško stanje znaša povprečno na leto 3 %.

(Dalje prihodnjič.)

Iz organizacij.

Splošna zveza obrtnih zadrug v Mariboru. Dne 14. oktobra se je vršila odborova seja Splošne zveze obrtnih zadrug v Mariboru. Pri tej priliki se je razpravljalo o važnih obrtnih vprašanjih. Osobito je omeniti izpremembo pravil Obrtne zadruge sedlarjev v Celju, dalje vprašanje izdelovanja tehtnic, ustanovitve Oblačilne zadruge Sv. Lovrenca in Strokovne zadruge brivskih, frizerskih in lasničarskih mojstrov v Celju. Rešenih je bilo pet dispenznih prošelj in določilo se je vse podrobno glede občnega zbora.

Mizarska zadruga v Mariboru. V četrtek dne 3. oktobra 1929. se je vršila odborova seja mizarske zadruge v Mariboru. Razpravljalo se je o vajencih, ki so prekoračili 18. leto in se hočejo učiti mizarske stroke, o podelitvi obrtnih listov, o premestitvah obratovalnic, o predpisih, po katerih se mora odvzeti pravica do vajencev in o preizkušnji, ki se je vršila dne 6. oktobra 1929. v zadrugi pisarni, Taborska ulica. K preizkušnji je bilo pripuščanih pet vajencev. Na tej seji se je tudi določilo, da se bodo vršili prijateljski sestanki in to radi razgovorov o mizarski stroki.

Sodarska obrtna zadruga v Mariboru. Na zadnji seji sodarske obrtne zadruge se je razpravljalo o ustanovitvi «Produktivne zadruge sodarskih mojstrov v Mariboru». Ker so posvetovanja in zadruga pravila gotova, začne zadruga poslovati takoj po izpeljavi predpisanih prijav pri sodišču odnosno obrtni oblasti. Sedež produktivne zadruge bo v Mariboru. Nadalje je bilo na dnevnem redu veliko število ovadb radi šušmarstva ter izdelovanja in prodajanja dog (polfabrikat). Razpravljalo se je o zdravniški preiskavi vajencev. Pregledale so se prošnje za prijavitelje k preizkušnji (4 kandidati).

Šiviljski tečaj v Kranju. Meseca novembra priredi Urad za pospeševanje obrta šiviljski prirojevni tečaj v Kranju. Šivilje, ki bi se istega hoteli udeležiti, naj se zglašajo najkasneje do 22. t. m. v zadrugi pisarni v Kranju, kjer dobe potrebna navodila. — Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov v Kranju.

Naročajte „Obrtni Vestnik“

Razno.

Opozorilo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev. Mnogokrat pravijo zdravniki, ki lečijo obolele zavarovane člane, da so člani prepozno prišli k zdravniku. Posebno se to dogaja pri tuberkuloznih obolenjih, ko delavec lahko še vedno dela, daši že boleha na pljučih in ko poišče zdravnika šele takrat, kadar onemore in ne more opravljati naloženega dela. Zato vabi okrožni urad vse delodajalce, da bodisi sami ali po svojih namestnikih tudi temu posvete svojo pažnjo in nasvetujejo delavcu, ki vidno boleha in peša, pa ne gre k zdravniku, da obišče takoj uradovega zdravnika in mu pove svojo bolezen. Ob tej priliki Vas urad opozarja tudi na potrebo preprečevanja nezdod. Manjše število nezdod pomeni znižanje prispevkov. Zato izvolite izvesti v svojem obratu vse potrebne varnostne in higijenske mere ter delavce pogosto opozarjati na previdnost pri delu. Tudi izvolite v svojem obratu skrbeti za pravilno prvo pomoč. Večkrat se pripeti, da postanejo sicer malenkostne nezdode za ponesrečenca usodopolne, ker se jim ni nudila pravilna prva pomoč.

Obrtniški koledar za leto 1930. Zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je izdala, kakor že nekaj let tudi letos «Obrtniški koledar», ki je pisan in namenjen edino za obrtnika in njegove interese ter v prospeh obrtništva v splošnem. Koledar bo vseboval razen nekaj običajnih in formalnih spisikov, ki jih koledarji navadno prinašajo, zgolj informativne in za obrtnika poučne spise, važne zakone, naredbe itd., razne pomožne tabele za nekatere obrtne stroke, obrtniško organizacijo v Sloveniji, seznam vseh zadrug in zadrughnih odborov itd. Cena koledarja je kljub temu, da je vsebina veliko obširnejša kot v lanskem letu — dosedanja, t. j. Din 13-50. Koledar bomo začeli razpošiljati začetkom novembra in prosimo obrtnike, da si drugih žepnih koledarjev ne nabavijo. Dolžnost vsakega obrtnika je, da si nabavi koledar, ki je zanj primeren in namenjen. Kdor še ni naročil koledarja, naj ga takoj naroči z dopisnico na Zvezo obrtnih zadrug v Ljubljani še pred razpošiljanjem.

Sadna razstava v Ljubljani. Sadna razstava, ali bolje rečeno sadni sejem se vrši letos od 19. do 24. oktobra na Ljubljanskem velesejmu. Sejem bo bogato založen z najizbranejšim zimskim namiznim sadjem, hruške in jabolka. Dosedaj so prijavljene sledeče vrste: Zgodnja zimska jabolka, ananas, zlata parmena, bellefleur, pisani kardinal, bismark itd. — Pozna zimska jabolka: Kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošančkar, londonski peping, boskopski kosmač, janatan, španjska reneta, baumanova reneta, itd. Hruške: avranžka, blumenbahovka, pastorovka itd. Vse sadje bo lepo pravilno vloženo v ameriških zabojih od 20 do 25 kg.

40letni jubilej samostojnega dela. Gospod Josip Janko, urar v Kamniku, je praznoval dne 5. oktobra 1929. štiridesetletnico, odkar je pričel samostojno izvrševati urarski obrt. Pri tej priliki je daroval v zadrugi podpori fond zadruge urarjev, zlatarjev, optikov, graverjev in pasarjev v Ljubljani znesek Din 400. Za velikodušni dar se agilenemu in vzornemu članu zadrugi načelstvo najtopleje zahvaljuje.

Jubilej gremijalne trgovske šole v Ljubljani. Letos 1. oktobra je praznovala na skromen, a svečan način svojo 20letnico gremijalna trgovska šola, odkar se je leta 1909. popolnoma osvobodila nemškega jerobstva in postala samostojen slovenski učni zavod za naš trgovski naraščaj. Obenem bo praznovala šola 20letnico, odkar se je preselila iz nekdanje Mahrove trgovske šole v brezplačne prostore na I. deško mestno šolo na Ledini. Že leta 1834. so ljubljanski trgovci, takrat še močno prožeti nemškega duha, ustanovili tako zvano «Kaufmännische Lehranstalt».

Rekordna produkcija slovenskih premogovnikov. V prvih sedmih mesecih tekočega leta je produkcija slovenskih premogovnikov narasla na 1.287.125 ton napram 1.033.640 tonam v istem razdobju preteklega leta in 1.032.350 tonam v istem razdobju leta 1927. Napram lani znaša torej povečanje produkcije že 253.485 ton ali preko 25 %.

Kredit za pogozdovanje v Sloveniji. Ministrstvo za šume in rudnike je odobrilo za pogozdovanje goličav v Sloveniji kredit v znesku 105.000 Din.

Nemčija uvaja agrarno zaščito s povišanjem carine na uvoz goveje živine za klanje in na uvoz mesa.

Diskontna mera v Danski se je zvišala od 5 % na 5-5 %.

Dobave.

Oddaja zakupa poslovnih lokalov v palači «Ljubljanski dvor» v Ljubljani se bo vršila potom ustne licitacije dne 30. oktobra t.l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani («Ljubljanski dvor»). (Natančnejša poročila in pogoji so interesantom na razpolago pri omenjeni direkciji.)

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 19. oktobra t.l. ponudbe glede dobave raznih pil; do 22. oktobra t.l. pa glede dobave kavčukovih cevi in kavčukovih zaklopk. (Predmetni pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnih železnic v Subotici sprejema do 21. oktobra t.l. ponudbe glede dobave vrvi in prediva.

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 22. oktobra t.l. ponudbe glede dobave 15.000 komadov sivga umetnega škrilja, 20.000 komadov bakrenih vetroklinov, 1350 komadov lopat za sneg, borovih mostnic, 90.000 kg negašenega apna in 65.000 komadov zidne in strešne opeke; do 25. oktobra t.l. glede dobave mehkih desk. — Splošni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. oktobra t.l. ponudbe glede dobave 44.500 komadov kuvert; do 24. oktobra t.l. glede dobave gumiarabike, radirk, barv za štipiljke, črnila, pivnikov, blazinic za žige in peres. (Predmetni pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Tovariš?

Ali si že poravnal naročnino?

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbi zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od preprostega do najfinejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika.

Ceniki franko. Prodaja na obroke.

„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška cesta 4.

DRUŠTVO ZA ELEKTROTEHNIKU I FABRIKA KABELA, D. D., ZAGREB

Izdeluje izolirane žice s
„KODEX“-VDE označeno nitko,
prostovodne in strelvodne vrvi,
predpisane izolirne cevi in vse pritiskline.

Zastopstvo za Slovenijo:

Evgen Tuječ, LJUBLJANA, Smoletova ulica 3

KREDITNO DRUŠTVO MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

DOVOLJUJE POSOJILA NA MENICE IN KREDITE

V TEKOČEM RAČUNU VSEM KREDITA

ZMOŽNIM OSEBAM IN TVRDKAM

TEODOR NOVOTNY

prva Ljubljanska higijenična
parna izdelovalnica
vseh vrst slaščic,
medic, keksov itd.

LJUBLJANA

vogal Masarykove
in Jegličeve ceste
(na Friškovicu)

OBRTNA BANKA v Ljubljani

Centrala: Kongresni trg 4.

Telefon št. 2508

Podružnica: Ljutomer

Telefon št. 2508

Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 12.051

Daje kredite v obrtne svrhe, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun se obrestujejo kar najugodneje, vezane vloge po dogovoru primerno višje.

ELEKTROINDUSTRIJA

BERGODAC & Co.

d. z o. z.

LJUBLJANA

Šelenburgova ulica števil. 6.

Največja izbira splošnega elektro-inštalacijskega materiala, žarnic, svetilk, elektro-aparatov in strojev. Sortiran RADIO-oddelek.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2458, 2805 in 2806

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predjmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic in kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.

L. Mikuš
Izdelovalnica dežnikov

Ljubljana

Mestni trg 25

Ustanovljeno 1889.

Skrbno izdelovanje

Največji izbor!

Najnižje cene!

Preobleke!

Popravila!